

Infrastrukturdepartementet

Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation.

Dnr I2019/02319/D

Sammanfattning

Vinnova har granskat remissen utifrån sitt uppdrag att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem.

Vinnova ställer sig positivt till förslagen i betänkandet. Detta eftersom genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/1972 i Sverige säkerligen kommer att stimulera investeringar i 5G-nät och nya framtida teknologier inom elektronisk kommunikation samt främja innovation inom nya digitala tjänster, kommunikationsnät och digitalisering av industrin.

Processen inom den Europeiska Unionen (EU) för framtagning samt godkännande av det nya övergripande regelverket för den europeiska sektorn för elektronisk kommunikation, den så kallade telekomreformen, har tagit väldigt lång tid och fortfarande finns det viktiga frågor såsom tillgång till och harmonisering av spektrum inom EU att hantera. Detta har påverkat negativt EU:s digitalisering samt konkurrenskraft. Samtidigt ökar investeringarna inom nyckelteknologier för elektronisk kommunikation och inom 5G-utbyggnad i USA och Asien. Det är viktigt för Sverige att den publika och privata sektorn agerar snabbt i samverkan för att undvika att svensk konkurrenskraft försämras på grund av bristande digital infrastruktur.

En viktig förutsättning för svensk digitalisering och hållbar omställning är tillgång till spektrum för elektronisk kommunikation, därför är det viktigt att den kommande spektrumauktionen för 5G-frekvenser kan genomföras snarast möjligt.

Vinnova bedömer att förslagen är ändamålsenliga och har inga invändningar mot förslagen, men vill framföra följande synpunkter på författningsförslaget.

Andra aspekter som bör beaktas

Tillgång till avancerade smarta digitala tjänster i hela landet

De nya innovativa digitala tjänster som utvecklas för implementering i 5G-nät har viktiga tillämpningsområden inom till exempel industri, distansvård, jordbruk och transport. Enskilda användare och företag i samtliga av landets regioner ska kunna ha tillgång till tjänster som bidrar till industrins digitalisering och omställning, bättre och effektivare vård, effektivare och smartare jordbruk, klimatvänliga och smarta transportsystem och klimatneutrala städer som i sin tur bidrar till ekonomisk tillväxt. Regionerna har olika förutsättningar för utbyggnad av 5G-nät. Det kan vara mindre ekonomiskt attraktivt för mobiloperatörerna att investera i utbyggnad av 5G-nät på landsbygden och därför kan företag, industrier, sjukhus och lantbruk i dessa områden komma att få det svårt att få tillgång till 5G-tjänster. För att undvika detta kan det behövas incitament för mobiloperatörerna att investera i 5G-nät på landsbygden och i mindre städer samt införa särskilda krav eller villkor i de kommande auktionerna av det harmoniserade spektrumet för 5G i Sverige.

Idag finns det stora skillnader på tillgång till digitala innovativa bredbandstjänster även mellan städerna i landet. Tjänsternas tillgänglighet, kapacitet och kvalitet är varierande och problemen är relaterade till brister i den digitala infrastrukturen. Särskild i de kommunerna där det är svårt att hitta attraktiva affärsmodeller för investering i digital infrastruktur råder i många fall monopol på passiv och aktiv infrastruktur. Detta hindrar sund konkurrens på marknaden och utvecklingen av innovativa produkter och tjänster av hög kvalitet. Det krävs bättre styrning, samordning av den digitala infrastrukturens utbyggnad och användning av ekonomiska styrmedel för att stimulera uppgradering och utveckling av den befintliga digitala infrastrukturen som är avgörande för näringslivets verksamhet. Detta är en viktig faktor för att bibehålla och förbättra svensk konkurrenskraft.

Industrins behov av 5G-spektrum

5G-nätet ger industrin nya möjligheter att öka effektivitet, flexibilitet, minska kostnaderna och införa de förändringar som behövs för omställning till en mer hållbar produktion. De nya industriella 5G-applikationerna ger ökad konkurrenskraft till stora såväl som till små industrier och behöver vara tillgängliga för industrin oavsett dess geografiska placering i landet. Industrins behov av säker, snabb och tillförlitlig uppkoppling till snabba kommunikationsnät med stor kapacitet diskuteras flitigt inom EU och har lett till att Tyskland beslutade att reservera spektrum mellan 3,7 GHz och 3,8 GHz för lokala 5G-frekvenstillstånd för tyska industrier med start år 2019. Frågan om lokala frekvenstillstånd för svensk industri är mycket viktig för industrins digitalisering och dess konkurrenskraft. Lokala 5G-frekvenstillstånd för industrin stimulerar utvecklingen av och investeringar i innovativa kundanpassade lösningar för olika typer av

industrier. Detta kan även ge positiva effekter för svenska innovativa företag som kan utveckla dessa flexibla lösningar till industrin.

Tysklands beslut kommer säkerligen att driva på EU-marknaden för 5G-nätutrustning och chipsets för spektrum mellan 3,7 GHz och 3,8 GHz och samma spektrum kommer att bli tillgängligt i Sverige år 2023. Vinnova bedömer att dessa faktorer utgör starka argument för att detta spektrum är det mest lämpade för lokala frekvenstillstånd i Sverige och det bör reserveras för industriella tillämpningar.

Inplaceringsutmaningar i kommunerna

Ett återkommande problem för utbyggnad av mobilnäten är bristen på fysiska platser för etablering av nätutrustningar hos kommunerna. Den föreslagna nya lagen om elektronisk kommunikation (2020:000) reglerar, betydligt bättre än i gällande LEK, i 5 kap. 45 § tillträde till anläggningar, byggnader eller föremål för installation av accesspunkter genom att begränsa det kommunala självstyret. Det är ett steg i rätt riktning men löser inte alla utmaningar gällande inplacering av utrustning för mobilnäten utöver accesspunkter. För implementering av nya smarta och innovativa tjänster över 4G- och 5G-näten i städerna behövs det plats för sensorer, dataservrar och annan utrustning för radiokommunikation. Det krävs bättre samarbete mellan kommunerna, mobiloperatörerna och företagen kring fortsatt utveckling av städerna mot att bli smarta och klimatneutrala.

Utformningen och strukturen av incitamenten till kommunerna för implementation av dessa smarta tjänster bör ses över. Kommunerna har olika ekonomiska, kunskapsmässiga och administrativa förutsättningar som delvis styr deras intresse och engagemang som viktig part för införandet av nya smarta tjänster inom sitt geografiska område. Det kan behövas investeringar, nya kunskaper och nytänkande hos kommunerna och ofta har kommunerna inte den organisation och det stöd som behövs för ändamålet. Detta är en betydande riskfaktor för utbyggnaden av 5G-näten.

Säkerhet och integritet

Bestämmelse om lagring och annan behandling av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål som finns i LEK föreslås att föras över till den föreslagna nya lagen om elektronisk kommunikation (2020:000) 8 kap. 22-31 §§. Detta innebär, bland annat, att teleoperatörerna är skyldiga att lagra uppgifter om abonnemang, trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter under en begränsad tid. Mycket information om varje abonnent kommer att lagras och det är viktigt att denna lagring utförs på rätt sätt med den säkerhet och pålitlighet som krävs för inte skada konsumenternas förtroende och tilltro till de digitala tjänsterna. Enligt förslagen, kan teleoperatörerna ge i uppdrag till någon annan aktör att lagra informationen. Denna möjlighet kan medföra risk för incidenter relaterade till skyddet av lagrade uppgifter och ha negativa konsekvenser för acceptansen av samhällets digitalisering. Det behövs tydliga föreskrifter om skyddsåtgärderna vid lagring och behandling av uppgifterna för att minimera riskerna.

Vinnovas ställningstaganden

1.1 Förslag till lag om elektronisk kommunikation

Vinnova tillstyrker förslaget.

1.2 Förslag till lag om införande av lagen (2020:000) om elektronisk kommunikation

Vinnova tillstyrker förslaget.

Vinnova har inga synpunkter på de övriga förslagen i betänkandet.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Handläggare Adela Saavedra Granholm har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Cecilia Sjöberg, enhetschef Andreas Aurelius och handläggarna Alexander Alvsilver och Erik Borälv deltagit.

Darja Isaksson